

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar PEKCAN** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Sait DEDE

Hakkari Milletvekili

Türkiye'de ilk kez 1978 yılında artan petrol talebini ucuz yolla karşılamak üzere İran ile sınır ticaretine başlanmıştır. Başlangıç olarak 'mütekabiliyet' esası benimsenerek sınır ticareti gerçekleştirilmiş olup, daha sonra sınırsız bir ticaret alanı oluşturulmuştur. Yıllar içerisinde ticaretin hacmi genişledikçe 1986 yılında Hatay Cilvegözü sınır kapısı Suriye ile, 1987 yılında ise Van Kapıköy sınır kapısı İran ile sınır ticaretine açılmıştır. 1988 yılında ise Hakkari Esendere, 1989 yılında da Artvin Sarp sınır kapısı sınır ticaretine açılmıştır. Tüm bu gelişmeleri takip eden onlarca Bakanlar Kurulu Kararı ile Gümrük Kanunu'nda çeşitli değişiklikler gerçekleştirilmiş ve yeni sınır kapıları açılmaya devam edilmiştir. 2011 yılında Derecik Umurlu sınır kapısı Bakanlar Kurulu Kararı ile açılmasına karar verilmiş ancak 2013 yılında dönemin Başbakanı tarafından açılışı yapılmasına rağmen bugün halen faal görünmemektedir. Diğer yandan 2015 yılında açılan Üzümlü sınır kapısında ise ticaret yapılamamakta yalnızca yolcu giriş çıkışlarına izin verilmektedir. Bu bilgiler ışığında içerisinde bulunan ekonomik krizin gittikçe derinleştiğini 2019 yılında Hakkari ilinde 337 esnafın yeterli ticari imkanların sağlanamaması sebebiyle kepenk kapattıkları belirtilmektedir. Esendere ve Üzümlü sınır kapısı faal olarak görünen ancak belirli kotalar ile sınırlandırılan ithalat ve ihracat imkanı neredeyse gerçekleştirilememektedir. A sınıfı Hudut Kapısı olması ve dolayısıyla serbest ticaret bölgesi olarak tanımlanan Esendere Sınır Kapısı halen B sınıfı Hudut Kapısı işlevi görmektedir. Derecik Umurlu sınır kapısı ise yaklaşık 9 yıllık bir sürede halen açılmayı beklemekte, geçen zaman içerisinde sürekli bir şekilde iktidar tarafından seçim vaadi olarak kullanılmaktan öteye geçememiştir. Hülasa; Hakkari ilinde bulunan, hem İran hem de Irak Kürdistan Bölgesel

Yönetimi ile ekonomik, sosyal ve kültürel alışverişe imkan sağlayan sınır kapıları yurttaşların taleplerine cevap verememektedir.

Bu bağlamda;

1. A kategorisine alınan Esendere Sınır Kapısı'nın halen sınırsız ithalat ve ihracat yapılamayan bir durumda olmasının gerekçeleri nelerdir?
2. Her geçen gün artan yolcu ve araç sayısı geçişinin gerçekleştiği Üzümlü Sınır Kapısı'nın serbest ticarete açılmamasının gerekçeleri nelerdir?
3. 2011 yılında Bakanlar Kurulu Kararı ile açılması öngörülen, 2013 yılında bizzat dönemin Başbakanı tarafından açılışı gerçekleştirilen Derecik Umurlu Sınır Kapısı'nın halen açılmamasının gerekçeleri nelerdir?
4. Türkiye'nin en fazla ihracat yapılan 10 Gümrük Müdürlüğü içerisinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinden herhangi bir Gümrük Müdürlüğü bulunmamaktadır. Ekonomik göstergelerin belirleyicisi de olan bu durumu değiştirmeye yönelik bakanlığınızca atılan adımlar nelerdir?
5. Komşu ülkeler ile ithalat rakamlarına bakıldığında ilk sırada Irak, ikinci sırada Bulgaristan, üçüncü sırada ise İran bulunmaktadır. Irak ve İran ülkelerine de sınırı olan Hakkari ilinin söz konusu ithalat rakamlarındaki payı ne kadardır? Bu payı arttırmak için yapılmakta olan bir çalışmanız var mıdır?
6. Esendere Sınır Kapısında 2019 yılında el konulan ve antrepoda bekletilen mal miktarı ne kadardır? Bu mallara el konulması ve bekletilmesinin gerekçeleri nelerdir?
7. B kategorisinde iken belirli kotalar ile ürün ithalatına izin verilen Esendere Sınır Kapısı'nda A kategorisine fiili olarak geçilmediği ve kota uygulamasının devam ettiği iddialarına karşı tarafınıza ulaşan şikayetler nelerdir?